

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 726/2025-79

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Dušanom Repákom, advokátom, Krížna 47, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cbi/11/2004 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 2Obo/1/2023 a sp. zn. 2ObdoV/6/2024 a o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária AŠTARY, s. r. o., Mariánske námestie 6, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/1646/99, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cbi/11/2004 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 2Obo/205/2004, sp. zn. 5Obo/90/2006, sp. zn. 2Obo/48/2014 a sp. zn. 2Obo/1/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/1646/99 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cbi/11/2004 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje** v konaní sp. zn. 10Cbi/11/2004 konať bez zbytočných prietahov.

4. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] **priznáva** finančné zadostučinenie **12 000 eur**, ktoré **sú povinné** vyplatiť mu Okresný súd Žilina v sume **2 000 eur** a Krajský súd v Bratislave v sume **10 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľkám [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] **priznáva** finančné zadostučinenie každej v sume **10 000 eur**, ktoré **je povinný** vyplatiť im Krajský súd v Bratislave do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Žilina a Krajský súd v Bratislave **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi, Advokátskej kancelárii AŠTARY, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **644,94 eur** a zaplatiť ich právnenmu zástupcovi JUDr. Dušanovi Repákovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky bola 24. júla 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou sa domáhali vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/1/2023 zo 7. mája 2024 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2ObdoV/6/2024 z 9. apríla 2025 a tiež vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cbi/11/2004 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 2Obo/1/2023 a sp. zn. 2ObdoV/6/2024. Navrhli napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň sťažovateľky (ktoré namietajú porušenie svojho práva na konanie bez zbytočných prietahov) žiadali priznať im primerané finančné zadostučinenie každej v sume 20 000 eur. Všetci sťažovatelia sa domáhali priznania náhrady trov vzniknutých im v konaní pred ústavným súdom. Táto ústavná sťažnosť bola ústavným súdom vedená pod sp. zn. Rvp 1893/2025.

2. Sťažovateľ následne doručil 6. augusta 2025 ústavnému súdu ďalšiu ústavnú sťažnosť, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a v nadväznosti na to aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/1646/99, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cbi/11/2004 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 2Obo/205/2004, sp. zn. 5Obo/90/2006, sp. zn. 2Obo/48/2014 a sp. zn. 2Obo/1/2023. Žiadal, aby ústavný súd krajskému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov, a domáhal sa priznania finančného zadost'učinenia 25 000 eur a náhrady trov vzniknutých mu v konaní pred ústavným súdom (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 2053/2025).

3. Ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 51/2025-6 z 10. septembra 2025 ústavné sťažnosti sťažovateľov spojil na spoločné konanie.

4. Z ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že Okresnému súdu Žilina bola 3. septembra 1999 podaná žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo 16. marca 1998 týkajúcej sa prevodu nehnuteľností – obytného domu s pozemkom. Vec bola na okresnom súde vedená pod sp. zn. 2C/1646/99. Okresný súd rozsudkom č. k. 2C/1646/99-85 z 2. októbra 2002 vyhovel žalobe a určil, že sporná kúpna zmluva je neplatná.

5. Na odvolanie žalovaných sťažovateľov (resp. ich právnych predchodcov) proti rozsudku okresného súdu rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 9Co/39/03 z 21. januára 2004 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec postúpil Krajskému súdu v Bratislave, keď dospel k záveru, že ide o spor vyvolaný a súvisiaci s konkurzným konaním, ktoré sa vedie na Krajskom súde v Bratislave, a teda okresný súd nebol vo veci vecne príslušný.

6. Od februára 2004 bola vec vedená na krajskom súde ako súde prvej inštancie pod sp. zn. 10Cbi/11/2004. Krajský súd v konaní postupne vydal tri rozsudky, ktoré boli všetky zrušené najvyšším súdom s vrátením veci na ďalšie konanie, a to takto:

- rozsudkom č. k. 10Cbi/11/2004-276 zo 16. júna 2004 (v poradí prvým rozsudkom krajského súdu a celkovo druhým prvostupňovým rozsudkom vo veci, pozn.) krajský súd konanie proti žalovanému v 1. rade zastavil a voči ostatným žalovaným žalobu zamietol;

- najvyšší súd na odvolanie žalobcov uznesením č. k. 2Obo/205/2004-330 z 10. augusta 2005 prvý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie;

- krajský súd rozsudkom č. k. 10Cbi/11/2004-373 z 15. marca 2006 (v poradí druhým rozsudkom krajského súdu a celkovo tretím prvostupňovým rozsudkom vo veci, pozn.) opätovne konanie proti žalovanému v 1. rade zastavil a voči ostatným žalovaným žalobu zamietol;

- najvyšší súd na odvolanie žalobcov uznesením č. k. 5Obo/90/2006-481 z 9. apríla 2008 druhý rozsudok krajského súdu v zamietajúcej časti zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie;

- krajský súd potom č. k. 10Cbi/11/2004-679 z 1. júla 2014 (v poradí tretím rozsudkom krajského súdu a celkovo štvrtým prvostupňovým rozsudkom vo veci, pozn.) žalobe vyhovel;

- najvyšší súd na odvolanie žalovaných uznesením č. k. 2Obo/48/2014-765 z 29. februára 2016 tretí rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie;

- rozsudkom č. k. 10Cbi/11/2004-1302 z 11. mája 2022 (v poradí štvrtým rozsudkom krajského súdu a celkovo piatym prvostupňovým rozsudkom vo veci, pozn.) tak, že žalobe vyhovel a žalobcom v 1. až 7. rade priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu proti žalovaným v 1. až 5. rade spoločne a nerozdielne.

7. Na odvolanie žalovaných v 2. až 5. rade proti štvrtému rozsudku krajského súdu najvyšší súd (v poradí piatym odvolacím rozhodnutím, pozn.) rozhodol rozsudkom sp. zn. 2Obo/1/2023 zo 7. mája 2024, právoplatným od 27. júna 2024, tak, že štvrtý rozsudok krajského súdu potvrdil a žalobcom v 1. až 7. rade priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

8. Proti piatemu rozhodnutiu odvolacieho súdu žalovaní v 2., 3. a 5. rade podali 31. júla 2024 dovolanie, o ktorom bolo od 8. októbra 2024 vedené konanie na najvyššom súde ako dovolacom súde pod sp. zn. 2ObdoV/6/2024. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2ObdoV/6/2024 z 9. apríla 2025 dovolanie odmietol.

9. Krajský súd uznesením č. k. 10Cbi/11/2004-1692 z 8. júla 2025 (ďalej len „uznesenie VSÚ“) rozhodol takto:

„I. Žalovaní v 1. až 5. rade sú povinní zaplatiť žalobcom v 1. až 6. rade náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v sume 37 217,80 eur, na účet právneho zástupcu žalobcov, a to do dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

II. Žalobca v 1. rade je povinný zaplatiť žalovanému v 2. rade náhradu trov odvolacieho konania v sume 102,22 eur, na účet právneho zástupcu žalovaného v 2. rade, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.“

10. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 726/2025-24 zo 17. decembra 2025 prijal ústavné sťažnosti na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/1646/99, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Cbi/11/2004 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 2Obo/205/2004, sp. zn. 5Obo/90/2006, sp. zn. 2Obo/48/2014, sp. zn. 2Obo/1/2023 a sp. zn. 2ObdoV/6/2024. Vo zvyšnej časti ústavné sťažnosti odmietol.

11. Z pripojeného spisového materiálu ústavný súd zistil, že po podaní sťažnosti proti I. výroku uznesenia VSÚ krajský súd uznesením č. k. 10Cbi/11/2004-1722 z 26. januára 2026 uznesenie VSÚ zrušil v jeho I. výroku a vrátil mu vec na opätovné rozhodnutie. Vo výroku II uznesenie VSÚ nadobudlo právoplatnosť 12. augusta 2025. V čase prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo o výške náhrady trov konania rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľov

12. V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ namieta, že k priet'ahom v napadnutom konaní došlo už postupom Okresného súdu Žilina, na ktorom bola pôvodne podaná žaloba 3. septembra 1999 a ktorý o nej konal vo veci sp. zn. 2C/1646/99, pričom o neefektívnosti jeho postupu svedčí fakt, že namiesto toho, aby vec hneď postúpil Krajskému súdu v Bratislave ako spor vyvolaný a súvisiaci s konkurzným konaním vedeným na Krajskom súde v Bratislave, namiesto toho napriek námietkam vecnej a miestnej nepríslušnosti, uplatneným sťažovateľom, vec meritórne prejednal rozsudkom č. k. 2C/1646/99-85 z 2. októbra 2002, ktorý bol následne zrušený uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 39/03 z 21. januára 2004 a vec bola postúpená Krajskému súdu v Bratislave, na ktorý napadla 20. februára 2004. Celé obdobie konania

od 3. septembra 1999 až do 20. februára 2004 tak neefektívnym postupom Okresného súdu Žilina vyšlo nazmar, keď krajský súd musel od februára 2004 konať vo veci od počiatku. Okresnému súdu Žilina treba pričítať aj trvanie odvolacieho konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 9 Co 39/03, keďže dôvod zrušenia rozsudku okresného súdu spočíval práve vo vecnej a miestnej nepríslušnosti, a teda v jeho nesprávnom procesnom postupe, pričom Krajský súd v Žiline sa v dôsledku toho v odvolacom konaní sp. zn. 9 Co 39/03 ani nemohol zaoberať dôvodnosťou žaloby.

13. Vo vzťahu k postupu krajského súdu po tom, ako mu 20. februára 2004 bol zaslaný spis, je podľa názoru sťažovateľov potrebné konštatovať, že tento bol *prima facie* neefektívny, čoho prejavom je fakt, že krajský súd vydal vo veci postupne štyri rozsudky, z toho prvé dva zamietajúce žalobu (z rokov 2004 a 2006) a ďalšie dva žalobe vyhovujúce (z rokov 2014 a 2022), pričom prvé tri jeho rozsudky z rokov 2004, 2006 a 2014 boli najvyšším súdom ako odvolacím súdom zrušené. Fakt, že krajský súd najskôr žalobu dvakrát zamietol a potom žalobe dvakrát vyhovel, taktiež nasvedčuje úplnej nesústredenosti jeho postupu a rozhodovania. Osobitne ostatné dva vyhovujúce rozsudky boli vydané zakaždým až po mnohých rokoch od im bezprostredne predchádzajúceho kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu, v čase, keď už samotná celková dĺžka konania ako takého výrazne presiahla limity ústavnoprávnej akceptovateľnosti.

14. Sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy aj v odvolacích konaniach, čiže v postupe najvyššieho súdu vo veciach vedených pod sp. zn. 2Obo/205/2004, 5Obo/90/2006, 2Obo/48/2014 a 2Obo/1/2023 a uvádzajú, že spis sa nachádzal v predmetných odvolacích konaniach na najvyššom súde ako odvolacom súde spolu približne šesť rokov, čo je podľa ich názoru zjavne neprimerané. Za konanie poznačené prietahmi označili sťažovatelia i dovolacie konanie vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 2ObdoV/6/2024.

15. Sťažovatelia výslovne žiadajú, aby ústavný súd posúdil dĺžku namietaného konania, ktoré sa začalo v roku 1999 a v štádiu rozhodovania o výške náhrady trov konania súdom prvej inštancie stále trvá ako jeden celok od jeho začatia v roku 1999 dosiaľ, t. j. vrátane všetkých jednotlivých etáp konania (a to aj jednotlivých odvolacích konaní), keď sa vec postupne nachádzala, resp. prechádzala medzi jednotlivými súdmi označenými v tejto ústavnej sťažnosti ako porušovatelia namietaných práv. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti je síce konanie vo veci samej právoplatne skončené, ale doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté o výške náhrady trov konania. Z uvedených dôvodov [odvolávajúc sa na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“)] vec sťažovateľov nie je možné považovať ku dňu podania ústavnej sťažnosti za definitívne ukončenú a konanie pred všeobecnými súdmi naďalej prebieha.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

16. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že 2. októbra 2002 vydal rozhodnutie, že špecifikovaná kúpna zmluva je absolútne neplatná. Dňa 21. januára 2004 Krajský súd v Žiline rozsudok okresného súdu zrušil a vec postúpil na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave. Dňa 20. februára 2004 bol spisový materiál sp. zn. 2C/1646/1999 postúpený na Krajský súd Bratislava ako súd príslušný v zmysle rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 39/03.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

17. Predseda krajského súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že ju nepovažuje za dôvodnú a pripojil chronológiu úkonov v napadnutom konaní. Poukázal predovšetkým na to, že vo veci samej bolo právoplatne rozhodnuté už 27. júna 2024, ústavnú sťažnosť preto považuje za oneskorenú. V súčasnosti sa napadnuté konanie nachádza vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania, pričom podľa jeho názoru súd koná plynule a bez zbytočných prietáhov (krajský súd o výške trov rozhodol 8. júla 2025).

III.3. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

18. Najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že sa nestotožňuje s názorom sťažovateľov, že v prejednávanej spore ide o vec po právnej stránke nenáročnú, a to nielen vzhľadom na skoršie tri kasačné rozhodnutia odvolacieho súdu, ale aj na rozsiahlosť spisu vrátane jeho príloh. Majúc na zreteli všetky okolnosti posudzovanej veci, najvyšší súd vyjadril presvedčenie, že v napadnutých konaniach, v ktorých rozhodoval ako odvolací súd, nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľov.

19. Najvyšší súd poukázal na to, že dovolacie konanie vo veci sp. zn. 2ObdoV/6/2024 trvalo od 8. októbra 2024 (predloženie súdneho spisu najvyššiemu súdu) do 9. apríla 2025 (dátum rozhodnutia) spolu 183 dní, avšak od pridelenia spisu sudcovi spravodajcovi do dňa rozhodnutia to predstavovalo len 132 dní. Následne bol spis vrátený na ďalšie vybavenie súdu prvej inštancie 5. mája 2025, čo celkovo (od nápadu dovolacej veci do odoslania spisu s rozhodnutím o dovolaní) predstavuje 209 dní. Uviedol, že na strane najvyššieho súdu nedošlo k zbytočným prietahom v konaní, pričom dĺžku konania na najvyššom súde v tejto veci možno považovať za primeranú, a to aj s ohľadom na komplexnosť sporu a zložitý skutkový aj právny stav, ako aj širšiu zostavu senátu a potrebu oboznámiť sa s vecou v päťčlennej formácii.

III.4. Replika sťažovateľa:

20. Sťažovateľ vo svojej replike v reakcii na vyjadrenie krajského súdu k ústavnej sťažnosti poukázal na judikatúru ESLP v súvislosti s namietanými prietahmi v napadnutom konaní, pričom uviedol, že ústavnú sťažnosť by bolo možné vyhodnotiť ako podanú oneskorene, resp. ako zjavne neopodstatnenú [z hľadiska časových aspektov jej podania, pozn.] v takom prípade, ak by táto bola podaná v čase, keď už bolo právoplatne rozhodnuté aj o výške náhrady trov konania vedeného pred všeobecnými súdmi, nie však skôr – a to zásadne bez ohľadu na to, či v čase jej podania už bolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej, za predpokladu, že sa ešte následne samostatne rozhoduje o náhrade trov konania.

21. Sťažovateľ výslovne namieta proti tomu, aby bolo ústavným súdom v tomto konaní posudzované separátne len štádium rozhodovania o výške trov konania, ako to požaduje krajský súd, a nie celková dĺžka konania od roku 1999 dosiaľ. Potreba posudzovania konania v súvislosti s namietanými prietahmi ako jedného celku a odmietnutie prístupu, pri ktorom sa neposudzuje konanie ako jeden celok (resp. neposudzuje sa celková dĺžka konania, ale iba jeho jednotlivé fázy), ako príliš formalistického a nesúladného s čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva podľa sťažovateľa z judikatúry ESLP, ktorej zohľadnenia sa v replike dovoľáva.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach je založená na ich tvrdení, že napadnuté konania sú poznačené predovšetkým neefektívnou činnosťou. Porušenie svojich práv vidia už len v celkovej doterajšej dĺžke konania v ich právnej veci (viac ako 26 rokov), a to napriek tomu, že všeobecné sudy už vo veci samej právoplatne rozhodli, keďže ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne rozhodnuté o výške náhrady trov konania.

23. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť, či v napadnutých konaniach došlo k vzniku prietáhov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom označených porušovateľov, alebo na ich vznik malo vplyv aj správanie a postup samotných sťažovateľov, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala samotná povaha prejednávanej veci.

24. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

25. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva tiež to, že v prípade extrémnych prietáhov (prietahy, ktoré možno počítať v desiatkach rokov) už uvedené faktory strácajú význam, pretože ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, ktorá už predstavuje podstatnú časť ľudského života. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (pozri nález sp. zn. II. ÚS 17/2019, bod 32 a tam citované rozhodnutia) a že dĺžka konania počítaná v desiatkach rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a už sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017, II. ÚS 17/2019).

26. Európsky súd pre ľudské práva v obdobných prípadoch konštatoval, že vo výnimočných prípadoch môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia počas obzvlášť dlhého obdobia môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (rozsudok vo veci Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21. 12. 2010, č. 50973/08, § 52).

27. V súvislosti s ústavným prieskumom postupu všeobecných súdov v právnej veci sťažovateľov ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisového materiálu zistil, že konanie v uvedenej veci začalo podaním žaloby 3. septembra 1999, pričom vo veci samej bolo právoplatne rozhodnuté 25. mája 2025. Ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne rozhodnuté výške náhrady trov konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na stabilizovanú judikatúru ESĽP, podľa ktorej posudzované obdobie z hľadiska existencie pried'ahov v konaní sa začalo dňom podania žaloby a skončí sa až dňom, keď bude konečné rozhodnutie o výške náhrady trov doručené sťažovateľom (napr. Obluk proti Slovenskej republike, č. 69484/01, z 20. 6. 2006 a Čičmanec proti Slovenskej republike, č. 65302/11, z 28. 6. 2016).

28. Ústavný súd konštatuje, že predmetnú dĺžku konania v právnej veci sťažovateľov je možné považovať už *prima facie* za extrémnu a absolútne ústavne neakceptovateľnú a neobhájiteľnú, a sama osebe je dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov, a to bez potreby bližšieho skúmania konkrétneho priebehu konania. Vzhľadom na takúto extrémnu dĺžku konania nepovažoval za potrebné detailne hodnotiť zložitost' veci, správanie účastníka konania, ani postup súdu. K predĺženiu konania prispeli okresný súd i krajský súd predovšetkým neefektívnym postupom spočívajúcim v tom, že okresný súd rozhodoval vo veci takmer 5 rokov, pričom správne mal vec postúpiť Krajskému súdu v Bratislave, keďže ide o spor vyvolaný a súvisiaci s konkurzným konaním. O neefektívnom postupe krajského súdu svedčí opakované až trojnásobné zrušenie jeho rozhodnutí odvolacím súdom.

29. Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k vzniku zbytočných pried'ahov, a tým k porušeniu základného práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (ktorý ako jediný namietal i porušenie označených práv vo vzťahu k postupu okresného súdu) na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

30. Ústavný súd tiež konštatuje, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k vzniku zbytočných pried'ahov, a tým k porušeniu základných práv všetkých sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku nálezu).

31. Ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v súvislosti s namietaným postupom najvyššieho súdu v napadnutých konaniach, keďže zo spisového materiálu zistil, že jednotlivé odvolacie konania trvali jeden, maximálne dva roky a dovolacie konanie 6 mesiacov, čo nemožno považovať za ústavne neakceptovateľný čas rozhodovania o opravných prostriedkoch strany konania (bod 8 výroku nálezu).

V.

Príkaz konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

32. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov, pretože ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené (bod 3 výroku rozhodnutia).

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

35. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

36. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti, ktorú podal samostatne, žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie 25 000 eur.

37. Sťažovateľky si v spoločnej ústavnej sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie každá po 20 000 eur.

38. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

39. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy, neefektívny postup okresného súdu a krajského súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti posudzovanej veci, predovšetkým však ústavne neakceptovateľnú celkovú dĺžku napadnutého konania, ústavný súd, majúci na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 2 000 eur sťažovateľovi od okresného súdu a sumy 10 000 eur od krajského súdu za primerané finančné zadosťučinenie (bod 4 výroku nálezu) a vo vzťahu k sťažovateľkám považoval za primerané finančné zadosťučinenie priznanie sumy 10 000 eur každej z nich od krajského súdu (bod 5 výroku nálezu). Vo vzťahu k namietaným prietahom v napadnutých konaniach najvyššieho súdu ústavnej sťažnosti nevyhoveli, preto sťažovateľom nepriznal finančné zadosťučinenie.

40. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné

zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

VI. Trovy konania

41. Sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnymi zástupcami.

42. Sťažovateľ bol v konaní o ústavných sťažnostiach zastúpený dvoma právnymi zástupcami – pri samostatnom podaní ústavnej sťažnosti Advokátskou kanceláriou AŠTARY, s. r. o., a pri spoločnej ústavnej sťažnosti bol spolu so sťažovateľkami zastúpený JUDr. Dušanom Repákom.

43. Odmena za jeden úkon právnych služieb uskutočnený v roku 2025 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) sumu 371 eur. Pri dvoch úkonoch (prevzatie a príprava zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti) spolu s režijným paušálom dvakrát po 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) trovy činia 771,68 eur. Za ďalší úkon právnej služby (replika) ústavný súd odmenu nepriznal, keďže podanie neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré by neboli známe. Vypočítanú náhradu trov sťažovateľa ústavný súd zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou tejto nepriamej dane. Celková suma trov konania tak predstavuje sumu 949,17 eur (bod 6 výroku nálezu).

44. Advokát JUDr. Dušan Repák, zastupujúci sťažovateľov v spoločnej ústavnej, žiadal priznať náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v sume 644,94 eur. Keďže požadovaná suma zjavne neprevyšuje odmenu pri poskytnutej právnej službe, ústavný súd náhradu v požadovanej výške priznal (bod 7 výroku nálezu).

45. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinné zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa Advokátska kancelária AŠTARY, s. r. o., a krajský súd na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. Dušana Repáka (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2026

**Peter Molnár
predseda senátu**